

С Т А Н О В И Щ Е

от

Проф. д-р, дбн Параскева Михайлова, Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, БАН

Относно: дисертационния труд на Я. Н. Пресолска „Състав, разпространение и екология на разред Ephemeroptera (Insecta) в България”

Дисертационният труд е посветен на проучване биологията, екологията и индикаторните особености на важна в практично и теоретично отношение група насекоми от разред Ephemeroptera /Еднодневки/. Изследваната група насекоми се характеризира с широко разпространение, голямо видово разнообразие и висока плътност на популациите на отделни видове, което определя важната им роля в бентосните съобщества на водните басейни. Високата им чувствителност към различни антропогенни замърсители ги прави незаменим обект в екотоксикологията при охарактеризиране качеството на водите. Всичко това определя актуалността на дисертационния труд, в който се разработва таксономо - фаунистичния състав, разпространение и екология на видове от разред Ephemeroptera от България. Дисертационният труд е разработен на 249 стр., включващ увод, литературен преглед, материал и методи, резултати и дискусия, изводи и богат библиографски списък. Литературният обзор е аналитичен, много добре систематизиран, засяга въпросите разработени в дисертационния труд. Разред Ephemeroptera се разглежда в три основни аспекта: таксономо - фаунистичен, екологичен и биоиндикаторен. Подробен анализ е направен и на проучванията на групата в България. Отличната научна осведоменост на докторантката върху разработената група ѝ е позволила да представи ясна цел и много добре формулирани 7 задачи. Анализът е извършен върху изключително голям брой екземпляри /104243/, събрани от 1245 находища. Усвоени и приложени са редица съвременни методи и методични подходи. Използването на богат арсенал от статистически подходи гарантира значимостта на получените резултати. Получени са резултати с интердисциплинарен характер, които са обсъждани в светлината на съвременните постижения при изучаване на еднодневките. За България са установени 15 семейства от разред Ephemeroptera, представени с 32 рода, 21 подрода и 116 вида. От тях 1 род и три вида са нови за страната. В зависимост от разпространението им докторантката ги систематизира в 5 категории: масови, широко и умерено разпространени, ограничени и

локално разпространени. Детайлният зоогеографски анализ дава основание видовете да се отнесат към 7 зоогеографски комплекса, като най-широко у нас са застъпени сибирският и медитеранският комплекс. Проучено е разпространението на ефемероптерите по водосборни области и речни зони, като се установява, че Егейският водосбор е най-богат на видове. С богат и разнообразен видов състав се характеризират и поречията на реките Огоста, Вит, Янтра, Камчия, Велека и приточните с-ми на Егейския басейн. Проучено е разпространението на ефемероптерите в зависимост от редица екологични фактори /субстрат, скорост на течение, кислородни показатели, температура и др./, като се установява че основните фактори, оказващи влияние върху разпространението на ефемероптерите са градиент на надморската височина, температура, кислородно съдържание и степен на сапробност. А разпространението им в отделните реки и речни участъци е в зависимост от субстрата, рН на средата, минерален исолеви състав на водите. Субстратът е един от най-важните абиотични фактори, като се посочва предпочитание към каменистия субстрат. В резултат на детайлен анализ видове от Ephemeroptera са характеризирани като биоиндикатори за определяне сапробното състояние на реките. Определен е и биондикаторния потенциал на 22 вида, като 4-ри вида са нови индикатори, а за 14 вида са променени индикаторните характеристики. Научните резултати са обобщени в 10 извода, които са доста обширни и имат характер на заключение.

Авторефератът е подготвен съгласно изискванията и коректно отразява постигнатите научни и научно-приложни резултата. По дисертационния труд са представени 3 научни разработки, като 2 са колективни, а в една докторантката е самостоятелен автор.

Резултатите от дисертационния труд са изнесени с два доклада и един постер на 3 международни форуми. Много добро впечатление прави, че трудовете на докторантката вече намират международен отзвук - представени са 16 цитирания. А самата докторантка е автор или съавтор на 40 научни публикации в областта на хидробиологията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ. Представеният дисертационен труд е задълбочено, актуално и завършено изследване върху фауната, таксономията, разпространението и екологията на древна група насекоми от разред Ephemeroptera. Прилагането на разнообразни съвременни методични подходи при използване на богат научен материал са позволили на докторантката да получи оригинални резултати върху

биологията и екологията на тази група насекоми. Оригиналните резултати върху екологичните особености на изследваната група насекоми, представените изчерпателни данни върху таксономо-фаунистичната характеристика на ефемероптерите могат да бъдат основа за подготовка на том от поредицата „Фауна на България“. Г-жа Я.Пресолска е изграден млад специалист - хидробиолог, усвоила е редица съвременни биологични подходи, които не само владее, но може успешно да ги прилага и интерпретира. Тя е компетентен учен с възможности за самостоятелно разработване на научни проблеми в областта на хидробиологията и екологията. Високо оценявам получените от докторантката научни и научно-приложни приноси и напълно убедено препоръчвам на Уважаемото Научно Жури да присъди на Янка Пресолска образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност: 01.06.11 – Хидробиология.

11.08.2014 г.

Проф. д-р дбн П. Михайлова

